

B AŞKENTTE AZ

ANKARA CAZ DERNEĞİ

Etnik Caz'ın Yaramaz Çocukları: GEVENDE

■ Ipek YILDIRIM

11 Ankara Uluslararası Caz Festivali'nin koşturması içinde kaybolmak üzereyken, sonunda cazın parlayan salonlarından IF Performance Hall'ın puslu ortamına geçtik, 16 Kasım akşamı... Atmosfer! Kalabalık! Işıklar! Her şey hazır. IF'e dair her şey güzel ve yerindeyken, öte yandan da duyacağım müziği merakla bekliyordum. Ve nihayetinde Gevende sahneye çıkıyor. 11. ACF'nin içinde oldukça aykırı duran, aslında zaten çok da o etkinliğe ait gözükmeyen bir müzikmiş bu Gevende insanların yaptığı. Hepsine "okumuş çocuk" diyeyim geldi. Teknik olarak hepsi çok iyi çalıyor enstrümanlarını. Okan'ın bas gitarı, cümbüş dediği o enteresan tını, Gökçe'nin son derece başarılı caz temelli davul ritimleri ve onun yanına eklediği "tava"sı, "tencere"si ve "damaca"sı, Ahmet'in, hangi dilde söylediği belli olmayan, hatta birşeyler söyleyip söylemediği bile tartışılmalı olan sözleri -ki kendisi bu noktada bana Sigur Ros'u hatırlatır- ve son olarak beni benden alan performansı ile violinist Ömer... Konser boyunca gözlerimi Ömer'in parmaklarından, kulağını da Ahmet'in inişli çıkışlı sesinden alamıyorum.

Peki nasıl bir müzik bu? Bana sorarsanız, ben size "Balkan çingene müziği ile Kelt halk müziği arasında bir şey" derdim. Bunu derken, "İrlanda'nın yeşil çayırları üzerinde çalan bir Goran Bregović" canlanıyor gözümde. Burdan ortaya çıkan bir sonucum var: Kelt ve/veya Çingene.

Gevende'nin müziğinde folk niteliği oldukça güçlü. Sigur Ros'umsu esintiler ise dediğim gibi sözlerin belirsizliği, inişli-çıkışlı yapısı ve yumuşak tonlamasında saklı. Ama yine de Sigur Ros'tan çok uzak olacak şekilde enerjik, pozitif ve hareketli. O yüzden, kendilerini dahil etikleri "psikodelik folk" tarzı, yaptıkları müzik için çok yerinde bir tanım.

Aslında onu bunu anımsamayı bırakıp şunu demem gerek; Gevende Türkiye sınırlarında, aslında kökleri tamamen bizde olan bir müziği beklemediğimiz bir özgünlükte ortaya koyuyor. Yaptıkları müziğin gücü ve kalitesi, müziğin evrensel niteliklerini her anlamda taşımakta. Bu yüzden de Avrupa'ya açılmayı başarabilmişler ve giderek yurtdışında daha çok etkinliğe dahil olmaktadır. Açıkçası, ilk defa bir Türk grubunun önünü yurtdışında bu kadar açık görebiliyorum. Yolları açık olsun!

GEVENDE-İSTANBUL

2000'de Eskişehir'de kuruldu, 2002'de Gevende ismini aldı ve "Psychedelic Folk" olarak adlandırılan kendi çalışmalarına yöneldi. Gevende, özellikle sahne performanslarında doğaçlamaya fazlaca yer vermekte ve farklı müzisyenlerle çalışmaktadır. Çaldıkları çoğu sahne Jam Session'a açık olduğundan bir çok farklı müzisyenle performans sergileme fırsatı yakalamıştır. Grubun besteleme süreci tamamen sahnede gerçekleşmektedir. Gevende, her sahnede, parçaların akışını tamamen o günkü ruh haline bırakır ve önceden bestelenmiş, hazır olan parçalar bambaşka boyutlara taşınır. Bu yüzden her sahnede aynı parçalar, farklı şekilde duyulur. Grubun kendine has bir vokal dili vardır. Vokal bir enstrüman gibi kullanılır ve öteki enstrümanlar gibi performansla doğaçlama sözlerle katılır. Sözlerin hiçbir dilbilimsel anlamı yoktur ve parçaların çok az bir kısmının vokalleri yazılıdır, geri kalanlar yine her sahne performansında değişmektedir. İlk albüm çalışması 2006 Kasım ayında Baykuş Müzik etiketi ile piyasaya sürüldü. Gevende müzik odaklı bir proje ekibi haline gelmekte ve bunun ilk ürünü olan Çatıdaki Gevende projesi yine 2006 Ekimi'nde tamamlandı.

Tansel şiirler ve türkülerle anıldı

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Şair ve yazar **Oğuz Tansel**, ölümünün 13. yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Edebiyat Topluluğu ve Foklor - Edebiyat Dergisi'nin düzenlediği "Barışın Ozanı Oğuz Tansel" başlıklı etkinlikle anıldı.

ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi Kemal Kurdaş Salonu'nda, gerçekleştirilen etkinliğe, Tansel'in yakınları, dostları ve Türk edebiyatının önemli isimleri katıldı. **Gülşen Tuncer**'in sunduğu ve Edebiyatçılar Derneği, Nazım Hikmet Kültür Merkezi, Nibünlik Dergisi, Truva Foklor Araştırmaları ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nın da destek verdiği etkinlikte konuşan Tansel'in kızı **Aysıt Tansel**, babasının masalları, "uyutmak için değil, uyandırmak için" yazdığını söyledi. Tansel, "Babam, uyutulan, kandırılan ve sömürülen insanların gözünü açmak için sanat yapıyordu. Bunun dışında yapılan sanatı, iktidara yaranmak ve sorunlardan kaçmak olarak nitelendirirdi" dedi. Babasının yazdığı masallarda, "kader", "ahın yazısı" ve "şükür" gibi kelimelerin hiç yer almadığını vurgulayan Tansel, babasının masallarında ayrıca yaşama dair bütün sertlik öğelerinin yumuşatılarak verildiğini kaydetti.

Yazar **Ahmet Say**, Tansel'in eşi bulunmaz bir dost olduğunu dile getirdi. Tansel'le olan anılarını anlatan Say, "Tansel'in masallarından, onun eğitimi yanından daha ileri sosyalist bir düşünceye sahip olduğunu anlamıştım" dedi. Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu Üyesi **İlhan Gülek** ise Tansel'in yaşamı boyunca emekten ve haktan yana olduğunu belirtti. Gülek, "Tansel, can kulağıyla dinlenecek masallar yazdı, Fazıl Hüsni Dağlarca'nın 'Ses Bayrağı' dediği Türkçe'yi kaf dağına çıkardı" diye konuştu.

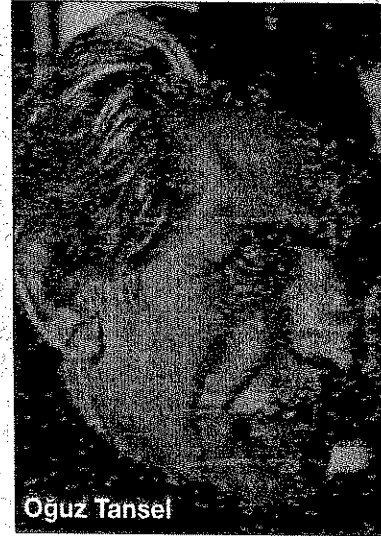
Şair ve halk bilimci **Metin Turan**, Tansel'in tam bir "bilinç adamı" olduğuna dikkat çekti. Tansel'in halk kültürüne ayrı bir önem verdiğini ve masallarını bu kültür doğrultusunda yazdığını anlatan Turan, "Bir eğitimi ve edebiyat adamı olarak Tansel, gelenele bugünü özdeşleştiren en iyi yazarlardan biriydi" dedi. Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi **Eray Canberk**, bir yazar ve şair olarak Tansel'in Türk edebiyat yaşamına çok önemli eserler kazandırdığını vurguladı. Her önemli sanat adamında olduğu gibi Tansel'in de yaşarken değerinin bilinmediğinin alt-

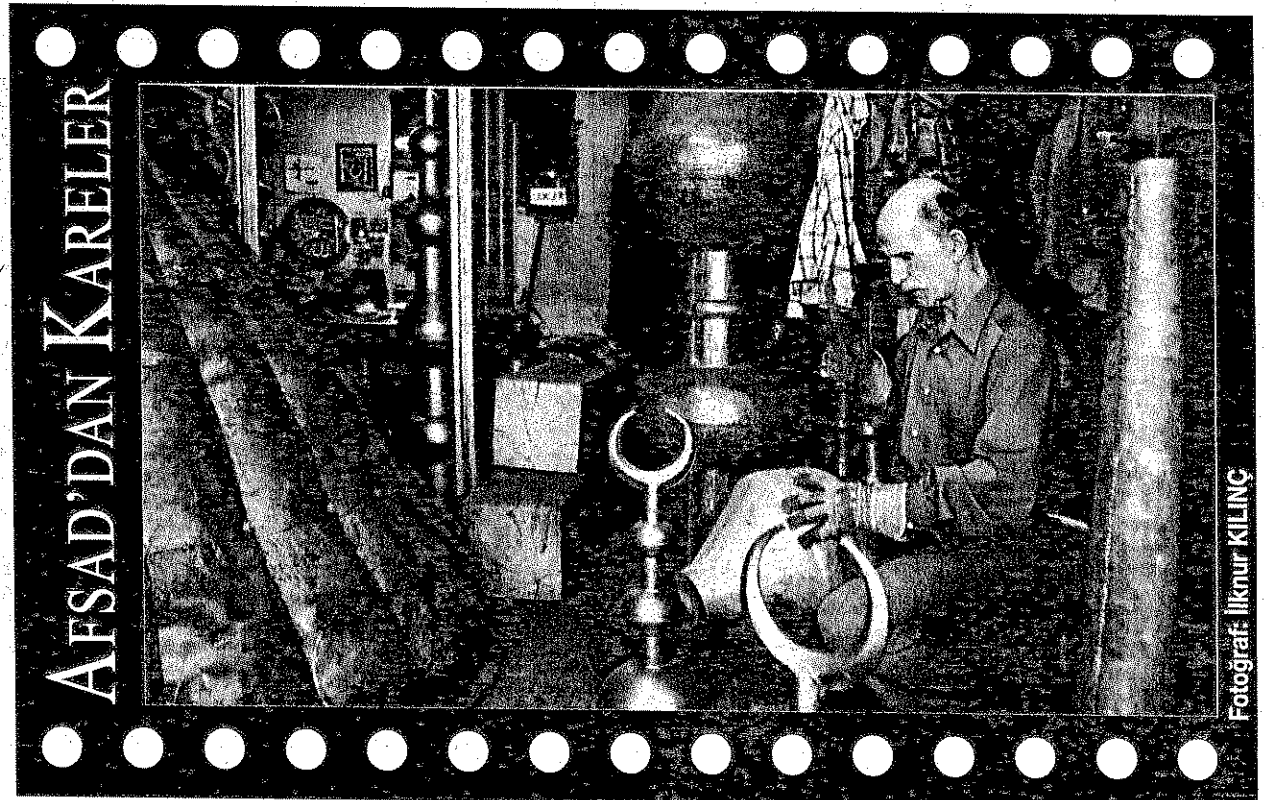
ını çizen **Canberk**, "Tansel yalnızca iyi bir edebiyat adamı değil aynı zamanda iyi bir eğitimciydi de" diye konuştu. Varlık Dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Enver Ercan**, Tansel'in ilk şiirlerinin Varlık Dergisi'nde yayımlandığını söyledi. Ercan, "Tansel, masallarında arkasındaki o eski uygarlıkların sesiyle konuşurdu. Bence Tansel, sanatın zirvesine oturmuş bir yazar ve şairdir" dedi.

Ankara Üniversitesi (AÜ) Türk Dili Yönetim Kurulu Başkanı **Kemal Ateş** de konuşmasında, Tansel'in Türk diline verdiği önemden bahsetti. Ateş, "Şimdi, Türkçeyi Fenerbahçe'li Roberto Carlos kadar konuşamayan birilerinin bakan olduğu bir dönem yaşamıca, Tansel'in edebi kişiliğinin önemini daha iyi kavırıyoruz. Tansel, Türkçeyi çok iyi kullanıyor. Tansel, Türkçeyi çok iyi kullanan bir yazar ve şairdir. Bana göre iki tür yazar ve şair vardır. Birincisi, sözcükleri zorlayan yazarlar ve şairler, ikincisi de sözcükleri yazan yazar ve şairler... Tansel, sözcükleri zorlayan bir şair ve yazardı" dedi. Konuşmaların ardından Türk Halk Müziği Sanatçısı **Okan Murat Öztürk**, türkülerden oluşan bir demet sundu. Gecede ayrıca

ODTÜ Edebiyat Topluluğu Dinleti Grubu da Tansel'in şiirlerini okudu. Anma etkinliğine ODTÜ'den Prof. Dr. **Cem Somel**, Prof. Dr. **Eyüp Özveren**, Gazi Üniversitesi'nden Doç. Dr. **Zeynel Abidin Özdemir**, Yrd. Doç. Dr. **Çağlar Özdemir**, Dr. **Nükhet Doğan**, Bilkent Üniversitesi'nden Prof. Dr. **Hakan Berument** de katıldı.

Oğuz Tansel

ANKARA
AK-KARABeşinci
Kol

Talât Halman

mecazî" ile anlatıyor. Bir iktidarı, bir dev olarak düşünün. Bir totaliter ve müstebit yönetim olabilir bu; ya da seçimle, demokratik yöntemle bir ülkeye mutlakiyet getirmiş olan bir ideolojik parti de olabilir. O devin iki kolu vardır elbette... Üçüncü kolu, halkı ezer, susturur, sindirir. Dördüncü kolu, çalar, aşırır, soyar. Ya beşinci kolu? O da kendi insanlarını, fedailerini, ajanlarını toplumun ve yönetimin belirli noktalarına yerleştirir. Onlar, bugün ve yarın iktidarın sadık hizmetkârı olarak çalışırlar. Faşist, komünist, Nazi diktalarının beşinci kollarının on binlerce, yüz binlerce, bazen milyonlarca kolları olmuştur. Bazı sözüm-ona "demokratik" rejimlerde, mutlakiyetçi iktidarı gerçekleştirmek ve yıllarca (hatta on yıllarca) sürdürmek, beşinci kolun sayısız arsız, hırsız, hayasız, ahıksız, pervasız eliyle yapılır. Türkiye'de "beşinci kol" var mıdır? Uzun iktidar heveslileri, böyle bir yola gitmeyi göze alırlar mı?

Bazılarının ileri sürdüğü gibi, bir tarikat ya da bir cemaat, böyle bir girişimde mi?

Kadrolaşma terimiyle tanımlanan strateji, bir beşinci kol yöntemi mi?

Ülkemizde gizli ya da açık bir beşinci kol var mı acaba? Ne dersiniz? Kalelerimiz içinden fethediliyor mu?

"Beşinci Kol" 70 yaşını yeni aşmış bir terim. 1936 doğumlu. Madrid'de o yıl, isyancılar dört koldan şehre yürürken onları destekleyenlere "beşinci kol" adı verilmişti. Beşinci kolun öyküsünü çok canlı ifadelerle ABD'li Yazar Ernest Hemingway kaleme aldı.

Zamanla, terimin anlamı değişti, genişledi. Artık, mutlaka "silahlı bir harekâta gizliden destek sağlamak ya da sabotaj gibi eylemlerle yardım etmek" demek değil. Herhangi bir toplumda bir ideolojiyi ya da bir partinin iktidarını kökleştirmek amacıyla belirli

mevkiileri ele geçirmek, nüfuz noktalarına kendi ajan ve destekçilerini yerleştirmek, şimdi daha yaygın bir kullanım.

Bu, bir çeşit "kaleyi içinden fethetmek" eylemidir. Bazen açıktan açığa, hatta pervasızca yapılır, bazen gizliden gizliye, sinsi sinsi... Kimi beşinci kollar, iktidara karşı bir direniş ve yıpratma hareketidir; kimileri, iktidarın memlekete ve millete göz açtırmayacak biçimde egemen olması için uyguladığı bir sistem.

"Beşinci Kol", Madrid'deki gibi asilerin dört koldan yürüyüşüne destek veren bir kol daha değil sadece. İktidarların tüm sisteme hâkim olmasını "kol

Ankara'nın
Bener'i

Büyük romancı, "örnek insan" Erhan Bener, Ankara'da yaşadı, öldü, gömüldü. Dört başı marmur bir bürokrat olarak, Ankara'da ve yurtdışında önemli görevlerde başarılı çalışmalar yapmıştı.

Türkiyemizde, ülke gerçeklerini evrensel değerlerle yoğuran sağlam yapılı, akıcı üsluplu romanlarıyla ün kazandı. Öykülerini, şiirlerini, denemelerini, oyunlarını, çocuk kitaplarını, çevirilerini de her zaman hayranlıkla hatırlayacağız. Ankara'nın yaşamını ve ruhunu onun kadar iyi özümseyip anlatan başka pek az yazar olmuştur.

Erhan Bener, güler yüzüyle, efendiliğiyle, yardımseverliğiyle, hoşgörüsü ve iyi niyetiyle herkes tarafından sevgi ve saygı görmüştür.

Barış'ın Tanseli

Barış ruhuyla, cana yakın şiirleriyle, Anadolu kültürüne ve halk masallarına hizmetleriyle gönlümüze taht kurmuş olan Oğuz Tansel'i, ölümünün 13. yılında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi geçen cuma günü bir tören ve dinleti ile andı. Konuşmacılar arasında Ahmet Say, Enver Ercan, İlhan Gülek, Metin Turan ve Kemal Ateş ile birlikte "hayrül halef" kızı Prof. Dr. Aysıt Tansel vardı. Ankara, barış şairi Oğuz Tansel'i anarak ne kadar vefalı bir kent olduğunu kanıtladı ele güne. Oğuz Tansel, yerden göğe kadar hak etmişti ruhunun şad edilmesini...

Kesintinin
kesilmesi

Başkentimiz aylarca su sıkıntısı çekti ve susuz kalmanın kaygısını... Modern bir kentin böyle bir ilkel yaşantıya mahkum bırakılması affedilemez. Ankaralılar, yine de sabırlı ve tevekküllü davrandı. Nice hayatı ve haksızlığı sineye çektiği gibi su kıtlığına da katlandı.

Şimdi, ASKİ Genel Müdür Yardımcısı'nın açıklamasına göre, artık Ankara'da su kesintisi olmayacak. Dileriz, bu kesin bir vâaddir. Laftan ibaret kalmamalı. Belediyenin daha önce ihmal ettiği önlemler alınmalı.

Verilen söz tutulmazsa bu sefer Ankaralıların sabrı tükenebilir. Bu berbat davranışı belediyenin yanına bırakmayabilirler. Haklıdır da...

'Katil geçit'

Kuğulu Park'ın oradaki "katil geçit" hakkında değerli bir okurumdan bir mektup geldi. Ankara'nın önemli bir üniversitesindeki bu öğretim üyesinin uyarı ve önerilerini onun kaleminden çıktığı şekilde sunuyorum:

"Bildiginiz gibi altgeçit, Kuğulu Kavşağı gibi düzenlemeler sonucunda Cinnah Caddesi eski değerinden çok şey kaybetmiştir. Artık yayaların dolaştığı, dükkanların dolup taştığı bir caddeden olmaktan çıkmış, âdeta, o kuğu desenli fayanslı, sevimsiz altgeçitten kurtulup, günışığına yeniden kavuşan araçların bu mutluluğu gaz pedalına sonuna kadar basarak kutladıkları ve yokuş yukarı birbirleriyle yarıştıkları bir yere dönüşmüştür. Bu arada yayaların hâlini düşünen de olmadığı için onların durumları gerçekten içler acısıdır. Kısa bir süre önce DSP üyesi Sayın İsmail Aşçıoğlu'nun bir Tv programı sonrasında saat 18.00 sularında Cinnah Caddesi üzerinde trafik terörü nedeniyle ha-

yatını kaybetmiş olmasına karşın, o cadde üzerinde hâlâ en ufak bir önlem alınmamıştır. Bir-iki yere trafik ışığı yerleştirilebilir fakat araç sahipleri buna itiraz edebilirler zira yokuş yukarı, özellikle kışın, karda buzda, belli bir hızı tutturmaları gerektiğini öne sürebilirler ve belki de haklıdır. Zaten Türkiye'de çok sık karşılaştığımız gibi sürücülerin çoğu o ışıklarda durmazlar hatta yavaşlamazlar bile... Bu durumda, yol kenarında en az 5-8 dakika, trafikte bir anlık boşluk olmasını bekleyip sonunda kendilerini yola fırlatan ve karşıya geçerken kazara yere düşecek bir yayanın başına gelebilecekleri düşünmesi bile korkunç! Kanımca en az 2 tane üstgeçit yapılabilir. (Örneğin Farabi Sokak ve Alabaş Sokak seviyelerinde). Bunlar Cinnah Caddesi'nin zerafetine uygun olarak son derece modern, belki de tamamen şeffaf tüp biçiminde olabilir. Pek çok kişinin yaşamının kurtulacağı kesindir."